

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

ДРАГУН ЛЕОНІД МИКОЛАЙОВИЧ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЬ Виробництва
(на прикладі ремонтних служб промислових підприємств будівництва)

Спеціальність 06.00.05 – Економіка, планування,
організація управління народним господарством та його галузями;
промисловість

Автореферат
дисертації на здобуття вченого ступеня
доктора економічних наук

Дніпропетровськ 1993

Робота виконана у Дніпропетровському інженерно-будівельному інституті Міністерства освіти України

Офіційні опоненти: доктор економічних наук,
професор Шершнев А.А.
доктор економічних наук,
професор Одінцова Г.С.
доктор економічних наук,
професор Біленький П.П.

Провідна установа: Інститут економіки промисловості АН
України

Захист відбудеться "14" 04 1994 р. о ____ годині
на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 053.24.03 при
Дніпропетровському Державному університеті за адресою:
320625, ГСП 10, Дніпропетровськ, К.Маркса, 35, ауд. ____

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Дніпропетровського Державного університета

Автореферат розісланий "19" 03 1994 року

Вчений секретар
спеціалізованої вченої Ради *ИВЦибулько* А.В.Цибулько

ЛІНБ ім. В. Стефаника
АН України

ЛІНБ України ім. В. Стефаника

00801567 (R)

В - 29.489 - 3 -

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ. Перехід від централізованих методів управління народним господарством до ринкових механізмів регулювання економіки ставить підприємства у нові умови господарювання. При цьому підприємства одержують певну самостійність у питаннях планування, ціноутворення, вибору постачальників ресурсів, споживачів власної продукції.

Гарантією нормального функціонування підприємства в умовах ринкової економіки є одержання достатнього прибутку, що дозволяє формувати необхідні фонди споживання, технічного і соціального розвитку. Збільшення даного показника може досягатися зусиллям у двох напрямках: це максимізація виручки, а також абсолютна і відносна мінімізація ресурсів та витрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції.

В перехідний період до ринку в умовах дефіциту, монополії на виробництво товарів максимізація виручки відбувається як внаслідок збільшення фізичних обсягів продукції, так і за рахунок підняття цін на неї.

Через те, що нарощування натуральних обсягів випуску продукції у певному ступені стримується обмеженою кількістю матеріальних та фінансових ресурсів, то основним резервом тут є зміцнення підприємству система ціноутворення. На перших порах становлення ринкової економіки підвищення цін буде можливе, проте з появою конкуренції, падінням платоспроможного попиту на продукцію перед підприємствами постане питання про збереження необхідного для його життєдіяльності рівня прибутку. Таким чином, зниження витрат, ресурсів, пов'язаних з виробництвом, як взагалі, так у кожній одиниці продукції, з'явиться головним резервом збереження на визначеному рівні, максимізації прибутку. Іншими словами, відношення усіх видів виробничих витрат до кінцевих результатів, що визначає ефективність виробництва, повсякчасне, повсюдне та бесперервне скорочення цього показника є центральною проблемою конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. Слід визначити, що у цьому напрямку (у зниженні витрат і ресурсів, що приходяться на одну грошову одиницю кінцевих результатів) у підприємств є достатньо великі резерви,

а досвіду у відміченій роботі немає. Справа в тому, що відсутність в економіці протягом тривалого часу умов конкуренції, дійсної змагальності, загрози банкрутства підприємства, існування системи дотацій нерентабельним підприємствам та ін. привело до того, що рівень усіх видів промислових витрат, що приходяться на одиницю кінцевих результатів діяльності підприємства, давно вже став неконтрольованим у виробництві, головною метою якого було виконання плану будь-якою ціною. Звідси безліч білих плям у галузі теорії та практики роботи, спрямованої на зріст ефективності виробництва.

Вирішення проблем, пов'язаних із зниженням відносних (у розрахунку на одиницю кінцевої продукції) питомих витрат, та ресурсомісткості продукції, неможливе без створення системи управління ефективністю виробництва (СУЕВ), що містить в собі постановку мети, вибір, розробку критерія, модернізацію методів і функцій, утворення організаційного, технічного, математичного та програмного її забезпечення.

У ході даного дослідження, спочатку були розглянуті та узагальнені наукові розробки у сфері питань, що до визначення суті та оцінки ефективності виробництва. Треба сказати, що ці проблеми достатньо повно освітлені у роботах А.Алимова, С.Аханова, П.Біленького, В.Богачова, А.Когута, В.Міхельса, В.Новожилова, А.Ноткіна, М.Педана, А.Трофімової, Т.Хачатурова та інших вчених. Питання теорії, практики економічного аналізу та оцінки ефективності виробництва досліджувались в роботах А.Аксененка, А.Бужинського, В.Дворецького, Д.Деркача, М.Каракоза, В.Майданчика, А.Муравйова, І.Поклада, С.Полякової, В.Протопопова, В.Рибіна, В.Самборського, М.Чумаченка, А.Шершньова та ін.

Незважаючи на значну кількість робіт, присвячених цим проблемам, окремі її аспекти недостатньо повно розроблені в економічній літературі, а найголовніше, деякі положення вимагають пересмислення відповідно до нових умов ринкової економіки.

Встановлено, що в сучасних умовах ефективність основного виробництва на промислових підприємствах стає залежною від виробничо-господарської діяльності ремонтних служб. Та це справедливо, т.я. за усе існування нашої промисловості була створена велика кількість обладнання (машин, механізмів, автоматизованих ліній та ін.), понизити котрі за відсутності СУЕВ жодного разу не вдалося. Проте, незважаючи на важливу роль ремонтних служб у

забезпеченні випуску високоякісної продукції, рівня техніки, технології, економіки, організації та управління зазначених підрозділів чимало відстав від розвитку основного виробництва промислових підприємств. Наслідком цього виникнув зріст ремонтних витрат у всіх галузях народного господарства.

Про актуальність дослідженої проблеми говорить і той факт, що результати діяльності ремонтних служб дуже капіталоземні. Так, у ремонтних службах промислових підприємств асереджено біля третини металособроного обладнання.

Також, по даним цього дослідження, наприклад, на промислових підприємствах будівельної індустрії біля 40% промислово-виробничого персоналу прямо чи побічно зайняті на ремонтних роботах; у хімічній промисловості - більше 50%; у чорній металургії - понад 60%; на теплових електричних станціях - до 80% і, напевні, на гідроелектростанціях практично увесь персонал - ремонтники. З ростом технічного прогресу, очевидно, слід чекати підйом питомої ваги розглянутої категорії працівників. Все це свідчить про велику трудоземність ремонтного виробництва.

Значний вклад у розвиток теорії та практики економіки, організації, планування, а також управління ремонтним виробництвом внесли вчені-економісти Р.Акбердін, А.Ахумов, В.Власов, В.Касанов, К.Калустін, А.Кониси, М.Макаренко, С.Пруанер, М.Синицин, В.Шкловський, М.Якобсон та ін. Особливо слід підкреслити внесок у теорію та практику економіки та організації ремонтного виробництва промислових підприємств українських економістів, що працюють під керівництвом Р.Колєгаєва, С.Покропивоного, та Б.Вельгольського. Проте, все ще залишаються не до кінця розроблені теоретичні питання оцінки ефективності основного і ремонтного виробництва, не вирішеними являються проблеми управління ефективністю ремонтів в умовах переходу до ринкових відносин. Як свідчить практика, судячи по стану основних фондів, існуюча система управління ремонтами, їх ефективність потребує перебудови. Тому у дисертації приводиться розроблена СУЕВ в т.ч. і ремонтного, як важливий елемент господарського механізму. А це викликає необхідність розробки не тільки показників та окремих рекомендацій, але й системи управління ефективністю ремонтів, де були б узгоджені цілі, критерії, методи, функції, органи та ін.

М Е Т О Ю дослідження є створення теорії та розробка на її підставі СУЕВ на прикладі ремонтних служб промислових

підприємств будіндустрії в умовах ринкових відносин, впровадження якої значно підвищить ефективність основного виробництва.

Досягнення узгадані мети здійснено рішенням ряду заавдань:

розробка системи оцінки ефективності основного та ремонтного виробництва в умовах ринкових відносин;

розробка методики якісної та кількісної оцінки впливу результату виробничо-господарської діяльності ремонтних служб на ефективність основного виробництва промислових підприємств;

вибір показника, розробка методики його розрахунку та оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності промислових підприємств в умовах ринкових відносин;

вибір показника, розробка методики його розрахунку та оцінка ефективності ремонтного виробництва промислових підприємств;

аналіз діючої системи управління ефективністю ремонтного виробництва (СУЕРВ), обґрунтування необхідності її модернізації;

формулювання мети, вибір критерію, розробка методів, функцій, а також структури органів СУЕРВ;

створення методичного, програмного та організаційного забезпечення, морального та матеріального стимулювання ремонтників для підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень у СУЕРВ.

П Р Е Д М Е Т О М цього дослідження є теорія, методика та практика системного управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств.

О Б 'Є К Т О М дослідження є організаційно-економічні відношення, що складаються при управлінні ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств будіндустрії, як певна частина виробничих відносин.

Вивчення та вдосконалення СУЕРВ здійснювалось з використанням теорії складних систем. При цьому у дослідженні використовувались також методи математичної статистики, аналіз та синтез, аналогія, порівняння, експеримент, спостереження, прогнозування.

У ході дослідження використовувалися нормативні документи, матеріали бухгалтерського обліку, були вивчені та узагальнені науково-дослідні розробки у сферах ефективності промислового виробництва, управління ефективністю основного та ремонтного виробництва, системного аналізу та ін.

До конкретних результатів дослідження, що мають НАУКОВО-БУНІВЕДІВСЬКІ та виносені на захист, відносяться такі:

використання системного підходу до дослідження проблеми управління ефективністю основного та ремонтного виробництва промислових підприємств будіндустрії в ринкових умовах;

вибір критерія управління ефективністю основного та ремонтного виробництва в умовах ринкових відносин;

методика первинного обліку ремонтних витрат;

методика нормування та планування ремонтних витрат;

методика аналізу ефективності основного та ремонтного виробництва, методика оцінки впливу діяльності ремонтних служб на ефективність основного виробництва;

основні положення методики матеріального стимулювання колективу ремонтних служб промислових підприємств у напрямку підвищення ефективності ремонтного виробництва;

організаційне забезпечення управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств будіндустрії.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ роботи полягає у тому, що впровадження розробленої у дисертації системи підніме економічну ефективність ремонтного, та як наслідок - основного виробництва, забезпечить більш оперативне, гнучке управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств. Розроблена у дисертації система може бути використана у практиці удосконалення управління ефективністю ремонтного та основного виробництва промислових підприємств інших галузей, усіх форм власності.

А П Р О Б А Ц І Я роботи. Основні положення дисертації доповідались та були схвалені на техніко-економічних нарадах на промислових підприємствах (1977-1991 рр.), на наукових конференціях у вищих навчальних закладах (1980-1991 рр.), на наукових семінарах у науково-дослідних інститутах (1981-1994 рр.), на регіональних науково-практичних семінарах (1985-1991 рр.), на республіканських науково-технічних конференціях (1984-1991 рр.), на всесоюзних науково-практичних конференціях (1982-1991 рр.).

Р Е А Л І З А Ц І Я. Основні розробки впроваджені на Підмоельковому гірничо-хімічному заводі (1977-1979 рр.), Сумському ПО "Хімпрон", комбінаті "Братськзалізобетон" (1981-1987 рр.), Енергодарському заводі спеціальних будівельних конструкцій (1991 р). Сумарний економічний ефект, підтверджений промисловими підприємствами, склав більш 0,5 млн.крб. (у цінах - на час впровадження).

Результати наукових досліджень використані для удосконалення методичного забезпечення учбового процесу по дисциплінах, що викчаються на кафедрі економіки будівництва Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту. Крім того, автор являється науковим керівником науково-дослідної держбюджетної роботи "Створення теоретичних основ системи управління виробництвом", що виконується співробітниками відміченої вище кафедри.

П У Б Л І К А Ц І Я. Результати виконаних досліджень опубліковано у 56 наукових роботах, в тому числі у монографії "Удосконалення управління економікою ремонтного виробництва".

О Б С Я Г Т А С Т Р У К Т У Р А Р О Б О Т И. Дисертаційна робота складасться з вступу, 6 розділів, висновків (має 47 таблиць й малюнків), а також використаних джерел та додатків.

2. ОСНОВНІ ПОДСЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

2.1. На підставі вивчення історичних джерел соціальних досліджень, аналізу та узагальнення особливостей закономірностей розвитку господарського механізму виявили і сформулювали основні причини виникнення тих економічних проблем, а якими сьогодні зіткнулося наше суспільство, тих кризових явищ, у яких опинилося народне господарство України. При цьому установили, що, так би мовити, передтечею ідеологічних основ господарчого механізму з державним регулюванням економіки стали праці соціалістів минулого, котрі були розвинуті класиками марксизму-ленінізму. Впровадження у життя їх ідей - ліквідація приватної власності, усупільнення предметів та засобів праці, створення централізованої державної системи управління економікою, зміщення товарно-грошових, ринкових, конкурсних відносин та ін. виявилось головною причиною безвиходу, у якому опинилася наша економіка.

Внаслідок таких особливостей розвитку економічних відносин, по-перше, змінилася психологія відношення людини до

праці. Другий наслідок - неможливо високий рівень витрат, що пов'язані з виробництвом.

Так, у виконавця були витрачені такі якості, як ініціати- ва, підприємництво, відповідальність, тяга до високоякісної, висомефективної праці. У свою чергу, наслідком цього з'явилася низька ефективність праці, що обумовили перманентний, повсякденний дефіцит всіх видів ресурсів, неконкурентноспроможність про- дукції, прикре відчуження підприємств та установ до науко- во-технічного прогресу. Як результат - моральне і фізичне ау- божіння усіх членів суспільства.

Найбільш ефективні ліки для оздоровлення економіки, нації, як показала світова практика, є перехід до ринку. Але при цьому, який би шлях до ринку не обрали Україна, для його реалізації не- обхідно вирішення ряду важливих проблем. Перш за все, необхідна велика маса конвертованої валюти, яка потрібна для конверсії військових виробництв, для придбання за кордоном нематеріал-, нематеріал-, нетрудо-, неенергоємких технологій, а по-друге, необхідно навчити працювати кожного виконавця, навчить та при- мусити його рахувати і економити кожен копійку (навіть свою). Однак, якщо й будуть створені умови для цього, самі по собі, так би мовити, автоматично ці першорядні проблеми вирішені не бу- дуть. Необхідне створення теорії та механізму впровадження у життя СУЕВ. Досягнення високого рівня ефективності виробництва забезпечить необхідний розмір фондів, які можна буде направити на споживання та соціально-економічний розвиток підприємств, установ, що явиться головною умовою виживання їх у ринкових, конкурсних відносинах, а як наслідок - спроможність кожного працю- ючого, суспільства у цілому та, нарешті, усієї держави.

У якості полігону для дослідження обрані промислові підприємства, установи та об'єднання будіндустрії корпорації "Укрбуд". Вибір підприємств обумовлюється тим, що галузь будівництво порівняно з іншими галузями народного господарства виникла недавно, звідки багато білих плям у теорії та практиці організації управління її економікою. Специфіка кінцевих резуль- татів діяльності промислових підприємств будіндустрії така, що сама будіндустрія являє собою базисну підгалузь, яка визначає технічний та соціально-економічний розвиток інших галузей наро- дного господарства. У свою чергу, у якості ілюстрації для розроб- ки СУЕВ вибрано ремонтне виробництво. Та й цей вибір обґрунтован-

но. Справа у тому, що ефективність промислового виробництва (де сьогодні велика кількість невирішених власних проблем у галузі економіки) все більш стає залежною від виробничо-господарчої діяльності ремонтних служб, що покликані підтримувати основні фонди у працездатному стані. Однак, не дивлячись на важливу роль ремонтних служб у справі забезпечення виробництва високоякісної продукції, рівень техніки, технології, економіки, організації та управління відзначених підрозділів поки ще значно відстає від розвитку основного виробництва промислових підприємств.

Ремонтне господарство підприємств володіє потужною промисловою базою. Це - будівлі, устаткування, міцні підйомно-транспортні машини. Звідси - ремонтне виробництво вельми капіталомне.

Сам процес ремонту являє собою розборку, заміну зношених вузлів, збирання та налагодження. А це вимагає застосування великої кількості робочих рук (до 80% промислово-виробничого персоналу), т.я. рівень механізації ремонтних робіт дуже низький. Це свідчить про те, що ремонтне виробництво вельми працезомне. Звідси - гостра проблема управління ефективністю використання ремонтного потенціалу промислових підприємств.

2.2. Мета будь-якого виробництва - забезпечення добробуту трудящих на основі ефективного розвитку народного господарства. Функціонування та розвиток народного господарства пов'язано з витратами живої та минулої праці, рівень яких необхідно враховувати, вибираючи шляхи та способи задоволення потреб трудящих на основі закону зростання продуктивності праці. Зростання продуктивності праці зумовляється в першу чергу розвитком промисловості, технічною базою якої є основні фонди. Основним напрямком підвищення ефективності їх використання являється технічне вдосконалення та модернізація, залучення до виробничого процесу всього обладнання, інтенсифікації його роботи, удосконалення процесу утримання та ремонту. Для вирішення останнього приймається необхідним удосконалення С/ЕРВ промислових підприємств, де використовуються основні фонди.

Необхідність ремонтних робіт обумовлюється зношенням деталей, вузлів машин та механізмів. Наслідком утримання та ремонту являється те, що засоби праці зможуть нормально функціонувати, приймаючи участь у виробничому процесі. У дисертації обґрунтовується висновок про те, що вплив ремонтного виробництва на ефективність основного виробництва можливо узяти в таких аспектах.

Так, шляхом застосування додаткової праці при ремонтах зберігається значний обсяг минулої праці, що міститься в недосконалих, в недоамортизованих частині основних фондів, яка продовжує функціонувати на виробництві. Звідси перший висновок - ремонтні являються засобом підвищення ефективності суспільного виробництва.

Своєчасний та якісний ремонт, а також утримання попереджує передчасний вихід із ладу, на певному рівні точність машин, та механізмів, що створює умови для безперебійного виробництва високоякісної продукції. Це розтягує строки ремонтних циклів та періодів, що збільшує ефективний фонд часу роботи обладнання, підвищує обсяг виробництва продукції, що в свою чергу сприяє зниженню собівартості, зменшенню капіталоемності та трудоемності продукції, зростанню прибутку, рентабельності виробництва, підвищенню продуктивності праці. Другий висновок - все перелічене підвищує ефективність суспільної праці.

І, нарешті, раціональне використання ремонтних ресурсів та витрат, їх абсолютне і відносне зниження також підвищує ефективність суспільного виробництва, так як ремонтні витрати являються частинкою витрат, що пов'язані з виробництвом.

Усе відмічене ще раз підкреслює актуальність розглянутої проблеми, важливість та необхідність впровадження СУРЕ промислових підприємств.

Оскільки метою функціонування системи являється зростання ефективності ремонтного виробництва, виникає необхідність її об'єктивної оцінки. Згідно класичного визначення, ефективність будь-якого виробничого процесу визначається відношенням витрат до результату. У зв'язку з цим, стосовно до ремонтного виробництва промислових підприємств необхідно було теоретично обґрунтувати наступні положення: висвітлити специфіку ремонтних робіт, розкрити особливості і економічний зміст ремонтних витрат, методично вірно сформулювати економічну суть результату діяльності ремонтних служб.

Теоретичні дослідження дозволили зробити висновок, що специфіка ремонтних робіт полягає в їх нерівномірному характері, коли і обсяги їх теж випадкові. Але головна особливість діяльності ремонтного персоналу полягає в тому, що результати ремонтних робіт, що виконуються, обраєно кажучи, сьогодні відчуваються довгий час після їх завершення аж до наступного ремонту.

Економічний зміст ремонтних витрат в дисертації розкривається так: ремонтне виробництво зв'язано з витратами живих (заробітна плата ремонтного персоналу) та минулої праці (використання при ремонтах матеріальних ресурсів, ремонтних основних фондів та оборотних коштів). Крім того, витрати диференціюються по елементах (витрати, пов'язані з впровадженням при ремонтах сировини, матеріалів тощо), по видах ремонтів (на утримання, поточний та капітальний ремонт). Самі ремонтні витрати, як і ремонтні роботи, мають випадковий характер. І, нарешті, ремонтні витрати можливо назвати витратами майбутніх періодів, так як підприємство здійснює їх сьогодні, а ефект відчувається на протязі всього ремонтного періоду.

Формуючи економічну суть результату виходили з того, що ремонтна служба промислових підприємств не відновлює споживчі властивості машин та механізмів, не займається відтворенням основних фондів, не забезпечує номінальний фонд праці устаткування, а усуває перешкоди для випуску вискоякісної продукції. Правильність такого висновку підкреслюється тим, що при ремонтах машини, механізми та ін. виводяться з виробництва. При цьому знижується або ж взагалі припиняється випуск продукції, що роз'єднує інтереси основного і ремонтного виробництва. А результат праці повинен об'єднувати інтереси основного та ремонтного виробництва. Зробити це може тільки готова, кінцева товарна продукція.

Така трактовка результату діяльності послужила в подальшому основою формулювання мети, вибору критерія, проектування методів, функцій та органів управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств.

2.3. Далі в процесі роботи прийшли до висновку, що рішення будь якої проблеми в економіці народного господарства, рішення усіх народногосподарських завдань будь якого масштабу неможливо без радикальної модернізації усього господарчого механізму.

Тому в дисертації спочатку представлено концепцію тотально-го удосконалення усього господарчого механізму України взагалі та частково в промисловості. Дане дослідження пропонується розглядати як окремий етап, органічно пов'язаний з усією перебудовою, проведеним на прикладі ремонтного виробництва промислових підприємств, установ та об'єднань будівельної індустрії корпорації "Укрбуд".

Суть модернізації господарчого механізму в промисловості зводиться до того, що на першому етапі на промислових підприємствах пропонується розробити та впровадити СУБ, мета якої - виконання у середині фірменного плану виробництва з економічно обґрунтованим рівнем відносних витрат. Сьогодні - при зниженні усіх видів ресурсів та витрат в кожній одиниці продукції, що досягається за допомогою таких методів, функцій як облік, нормування, планування, аналіз та контроль, моральне та матеріальне стимулювання працівників у напрямку ефективного використання усіх видів ресурсів та витрат.

Після цього, на другому етапі усі підприємства слід вишкочувати в ранжирований ряд за принципом: на першому місці розміщується підприємство з мінімальними, а на останньому - з максимальними відносними витратами. В інвестиційній роботі встановлюється такий порядок: всі кошти на реконструкцію, модернізацію, розвиток направляються на підприємства, які стоять на чолі ряду, крім того, для них встановлюється щадячий режим налогообкладання.

Обсяг виробництва продукції на замиканих підприємствах рекомендується заморозити на існуючих рівнях. А після того, як приріст продукції за номенклатурою і асортиментом зрівнюється з обсягами продукції, що виробляється на замиканих підприємствах, останні слід або переорієнтувати на іншу, рентабельну продукцію, або повністю припинити випуск продукції. Обладнання слід законсервувати, а трудові ресурси рекомендується розмістити на новобудовах.

Тільки на наступному етапі (при безперервній та послідовній дії вже описаних заходів) пропонується надати самостійність усім підприємствам в виборі постачальників сировини, матеріалів і т.і., та в збуті своєї продукції, передбаченої своїм внутрішнім планом.

Така поетапна перебудова господарського механізму поставить перешкоду на шляху зростання витрат ресурсів і витрат, як абсолютно, так і у кожній одиниці продукції, зніщить проблему дефіциту промислової продукції (тим самим вирішивши проблему її виробництва), знизить ціни, вирішить проблему якості продукції. Наслідком пропонованої реконструкції виробничих відносин з'явиться диктат споживача, створення умов для розробки нової техніки та технології, впровадження досягнень науково-технічного

прогресу в промисловому виробництві, звідси підніметься престиж інженерної праці, так як з'явиться гостра потреба в кінцевому її результаті.

Пропонована робота відповідає вимогам економічних законів, вирішить головну проблему: полегшить підприємствам перехід до ринкових відносин, об'єднає в єдину гармонію інтереси рядового виконавця, підприємства, міністерства, усього народного господарства, підвищить відповідальність всього персоналу підприємства, за ефективність роботи від робітника до директора.

2.4. Дослідження суті самого поняття ефективності виробництва, а також проблеми її оцінки дозволило зробити висновок про те, що ефективність являє собою відношення усіх видів ресурсів та витрат виробництва до його результату. Динаміка відношення ресурсів, витрат до результатів буде характеризувати зміну ефективності виробництва.

Оскільки завданням даного дослідження являється підвищення ефективності основного виробництва, виникла необхідність досить об'єктивно оцінити рівень та тенденцію зміни ефективності виробничо-господарської діяльності промислових підприємств. Для цього використовувались наступні вихідні показники: ресурси (основні, оборотні кошти, трудові ресурси), витрати (собівартість товарної продукції, витрати на капітальний ремонт основних фондів) і кінцеві результати виробництва (у вигляді товарної продукції).

Оцінку стану та розвитку ефективності використання ресурсів та витрат на підприємствах проведено оригінальним методом. Для цього спочатку розраховували агрегатні індекси перелічених вище показників. Після цього їх підсумовували. По сумі індексів судили про зміни показника. Якщо сума індексів чисельно буде менше, дорівнювати, або більше величин аналізованого періоду, то можна впевнено робити висновок, що показник відповідно зменшився, залишився без зміни, підвищився порівняно з базою.

Для якісної оцінки ефективності застосування ресурсів, витрат сума їх індексів порівнювалася з сумою індексів товарної продукції. При цьому відношення менш одиниці розцінювалося як позитивне явище в економіці застосування основних фондів, оборотних коштів, трудових ресурсів, поточних витрат, як позитивне явище у розвитку економіки виробництва. І, навпаки, відношення, що дорівнює та більше одиниці і формувало про те, що ефективність застосування ресурсів, витрат підприємства порівняно з

Сааєю знизалося, а економіка підприємства потребує поліпшення. Такий підхід до самого поняття, та оцінки ефективності, як економічної категорії послужив подалі основою у справі розробки СУЕРВ.

На підставі дослідження динаміки основних показників виробничо-господарської діяльності промислових підприємств, та об'єднань будіндустрії корпорації "Укрбуд" прийшли до висновку про зниження ефективності основних видів ресурсів та витрат за період з 1985 по 1990 рр.

Оцінці ефективності основного виробництва промислових підприємств попередувала розробка показника у вигляді питомих сукупних витрат (УСЗ), мінімізація яких свідчить про зріст ефективності виробництва:

$$УСЗ = (ОФ \times K1 + ОС \times K2 + ТР \times K3 + С \times K4) / ТП, \quad (2.1)$$

тут ОФ - основні фонди підприємства, об'єднання; ОС - оборотні кошти; ТР - трудові ресурси; С - собівартість товарної продукції; K1 ÷ K4 - коефіцієнти, що приводять одночасні витрати до поточних (коефіцієнти ефективності, K4 = 1); ТП - товарна продукція.

У свою чергу

$$K = (Q \times N) / (ОФ + ОС + ФП), \quad (2.2)$$

де Q - об'єкт налогообкладання; N - подогова ставка плати у бюджет; ФП - фонд споживання підприємства;

$$K = K1 - K2; \quad (2.3)$$

$$K3 = (K \times ФП) / ТП \quad (2.4)$$

Проведене дослідження та розрахунки, що виконані на підставі показника УСЗ, дозволили встановити, що головна причина гальмування розвитку економіки будіндустрії корпорації "Укрбуд" є відсутність СУЕРВ. В цьому зв'язку, наукові дослідження, направлені на вдосконалення управління ефективністю ремснтного виробництва, внесуть посильну допомогу у вирішенні генеральної задачі - підвищення ефективності основного виробництва промислових

підприємств.

Оцінці ефективності ремонтного виробництва попереджували теоретичні пошуки, пов'язані з розробкою показника, спроможного об'єктивно вимірити стан і тенденції розвитку ефективності ремонтних робіт. На підставі вимог економічних законів, аналізу діючих і пропонованих в економічній літературі показників (Р.Амбердіанім, А.Ахумовим, С.Абдуліною, Е.Бельгольским, В.Кабаксвим, Р.Колегасвим, М.Макаренко, С.Покропівним, Е.Смірницьким, М.Сініциним, Е.Шкловським та ін.) були сформульовані вимоги, що повинні пред'являтися до показника ефективності ремонтного виробництва промислових підприємств. Отже, він повинен відповідати економічній стратегії КМ України на сучасному етапі у зв'язку з переходом підприємств, об'єднань на нові товарно-грошові, ринкові відносини, поєднувати інтереси основного і ремонтного виробництва, окремого виконавця і всього народного господарства, відповідати цілям діяльності ремонтного виробництва, відповідати класичному визначенню ефективності виробництва як відношення витрат і результату, повинен спрямовувати зусилля ремонтного персоналу на ефективне використання ресурсів і витрат, підвищення якості ремонтних робіт, подовження ремонтних циклів і періодів, прискорення ремонтів; показник повинен бути простим, його обчислення не повинне вимагати докорінної перебудови існуючої системи обліку витрат і результату, змінення його складових не повинно бути парадоксальним і суперечним інтересам підприємства і всього народного господарства, показник повинен оцінювати ефективність ремонтного виробництва будь-якого рівня (від бригади і закінчуючи усім народним господарством) за будь-який проміжок часу (місяць, рік) в умовах будь-якої організаційної форми проведення ремонтних робіт, на підприємствах будь-якої форми власності.

В дисертації зроблена спроба довести, що такі показники, як обсяг ремонтних робіт у вартосному вигляді, які встановлені системою ШІР; що виконуються терміново, достроково, зниження вказаних показників, вирібок одного ремонтника як відношення обсягу ремонтних робіт у вартосному або натуральному виді до чисельності ремонтного персоналу; питома вага витрат на ремонти у собівартості продукції, у витратах за окремим перерозділом, відношення ремонтних витрат до вартості основних фондів, до ефективного фонду часу роботи обладнання, до категорії ремонтної

складності; відношення збитків основного виробництва, пов'язаних з ремонтним виробництвом, до загальної суми ремонтних витрат; присуття і рентабельність ремонтного виробництва та ін. не відповідають сформульованим вимогам. В дисертації пропонується необхідний показник - відношення всіх витрат, пов'язаних з усіма видами ремонтів і змістом основних фондів, до випуску основної, готової, кінцевої товарної продукції промислового підприємства. мінімізація якого свідчить про зростання ефективності ремонтного виробництва:

$$УРЗ = (Зс + Зт + Зк) / П, \quad (2.5)$$

тут Зс - витрати, пов'язані з утриманням основних фондів; Зт - витрати на поточний ремонт; Зк - витрати на капітальний ремонт.

Встановлено, що використання запропонованого показника не вступає в суперечність ні з однією із сформульованих вимог. За допомогою вказаного показника було проведено оцінку ефективності ремонтного виробництва за алгоритмом, спеціально розробленим з цією метою. Крім того, в дисертації описано методика і по ній проведено оцінку кількісного впливу ремонтного виробництва на ефективність виробничо-господарчої діяльності промислових підприємств. Результати оцінки дозволили зробити висновок, що у більшості аналізованих підприємств помітилась тенденція до зниження ефективності ремонтного виробництва, а його вплив на ефективність виробничо-господарчої діяльності промислових підприємств виявився відсутнім і істотним. В дисертації доведено, що головною причиною незадовільного становища економіки процесу підтримання основних фондів у працездатному стані на промислових підприємствах є відсутність системи управління ефективністю взагалі і ремонтного виробництва зокрема.

Аналіз діючої системи, висновки якого викладені в дисертації, дозволив висвітлити серйозні недоліки її функціонування, а розроблені теоретичні основи вдосконалення, впровадження в практику нових критеріїв, методів, функцій, органів управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств підтвердили правильність зроблених висновків.

2.5. Розробка і впровадження більш досконалої СУЕРВ було розпочато з проектування мети функціонування, яка сформульована так: забезпечення випуску необхідного за внутріфирменним планом

обсягу вискожлісної продукції; за рахунок проведення усіх ремонтних робіт з економічно обґрунтованим рівнем ремонтних витрат.

Критерієм системи прийнято мінімізацію відношення витрат на всі види ремонтів і утримання основних фондів до обсягу виробництва основної готової товарної продукції промислового підприємства у вартосному вигляді.

2.8. Управління ефективністю ремонтного виробництва базується на збиранні, зберіганні і обробці інформації. Цю функцію в системі виконує облік. Дослідження показали, що представлені у нормативних, довідкових, інструктивних джерелах, а також діючі у ремонтному виробництві промислових підприємств організаційні методи функцій обліку не в повній мірі направлені на підвищення його ефективності. Не виявлені були, на нашу думку, до кінця обґрунтовані рекомендації по його удосконаленню і в економічній літературі. Тому модернізацію методів системи довелося починати з удосконалення первинного обліку ремонтних витрат, суть якого полягає у виділенні ремонтних витрат з загальної суми витрат виробництва, диференціація їх за місцями проведення ремонтів, видам ремонтів і за елементами витрат. Для цього в роботі пропонується нові форми облікових документів. Особливу увагу приділено методиці і математичному моделюванню обліку та обробці ремонтних витрат.

Управління ефективністю ремонтного виробництва рекомендувано здійснювати на підставі питомих ремонтних витрат. Однак фактична величина відносних ремонтних витрат негідна для вказаних цілей, тому що при її використанні не буде прийнято до уваги особливості ремонтних витрат, які являють собою витрати майбутніх періодів і відчувають істотні коливання. Ці та інші обставини були враховані для розрахунку питомих ремонтних витрат, використовуючи для цього відомий в статистиці засіб обчислювання плинучої середньої величини. За інтервал часу тут було прийнято подовженість ремонтного циклу. В цих умовах величину питомих ремонтних витрат розраховують так: до ремонтних витрат за попередні дванадцять місяців (якщо ремонтний цикл дорівнює одному року) додають величину ремонтних витрат розрахункового місяця. Потім від одержаної суми віднімають аналогічні витрати першого місяця. Одержаний залишок ділять на обсяг виробництва товарної продукції, розрахований аналогічним шляхом і т.д. В дисертації показано, що такий прийом крім функціональних особли-

востей (зменшує колізання питомих ремонтних витрат) несе ще й економічне навантаження - змушує ремонтників економічно використовувати ремонтні ресурси і витрати, так би мовити, сьогодні, не знімаючи відповідальності за попередні витрати, націлює на рівномірне планування і проведення якісних ремонтних робіт, що сприяє розтагуванню ремонтних циклів, а в цілому - зростанню ефективності ремонтного виробництва.

2.7. Відсутність відповідного СУЕРВ обліку гальмує впровадження на промислових підприємствах такого методу управління, яким є аналіз ефективності ремонтного виробництва. Але перш ніж починати розробку і впровадження цього інструменту, в дисертації доведено, що цю роботу повинен виконувати і ремонтний персонал, і економісти (які мають забезпечити ремонтників методикою аналізу). В дисертації представлено методика аналізу стану і тенденцій розвитку ефективності виробничо-господарської діяльності ремонтних служб, відповідно до якої оцінку ефективності ремонтного виробництва може одержати в цілому по підприємству і в кожному з цехів, за кожним видом ремонтів і за кожним елементом витрат, в поточному періоді, що аналізується і з недостатчим підсумком від прийнятої бази.

Якісну оцінку ефективності використання ремонтних робіт рекомендовано здійснювати шляхом порівняння індексів ремонтних витрат (їх елементів) з індексами товарної продукції. Кількісний аналіз і оцінку ефективності ремонтного виробництва (і оцінку його впливу на ефективність основного виробництва) запропонували здійснювати з використанням залежності:

$$\Xi(\Pi)t_{ija} = (U_{0ija} - U_{tija}) \times \Pi t_i, \quad (2.6)$$

де $\Xi(\Pi)t_{ija}$ - сума економії (перевищення) ремонтних витрат у зв'язку із змінєю питомих (в розрахунку на 1 крб. товарної продукції) ремонтних витрат в підрозділі і, за видом ремонту j, за елементом ремонтних витрат а, за період t; U_{0ija} , U_{tija} - базова і фактично досягнута у момент часу t величина питомих ремонтних витрат в підрозділі і, за видом ремонту j, за елементом а; Πt_i - товарна продукція підрозділу і, випущена у момент часу t.

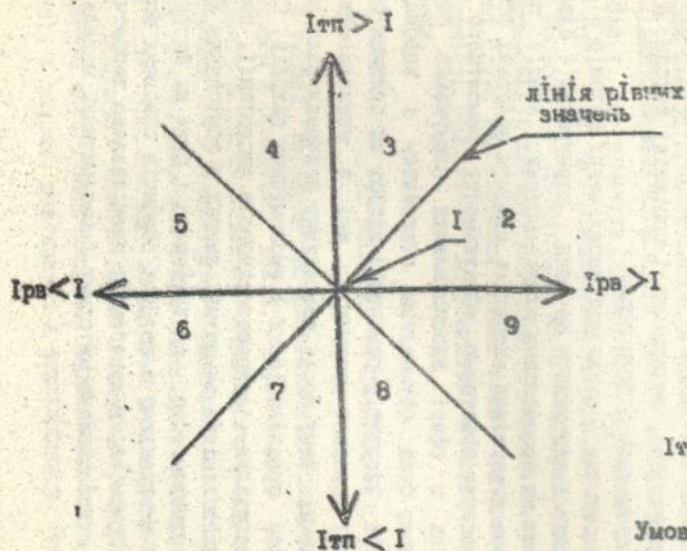
Оскільки ефективність ремонтного виробництва визначили як відношення витрат на ремонти до обсягу товарної продукції, всю

розмітність зв'язаних співвідносин формалізували і зобразили у єдину схему - діаграму "Кінцеві результати - ремонтні витрати". Тут представлені всі можливі варіанти цих співвідносин (мал.2.1). Результати такого аналізу дадуть змогу ремонтному персоналу виявити фактори першого порядку (зміни обсягу виробництва продукції, ресурсів, витрат), які впливають на економіку, указують головні напрямки пошуку резервів підвищення ефективності ремонтного виробництва промислових підприємств.

Ідеологія аналізу і оцінки ефективності ремонтного виробництва аналогічна тій, що в дисертації викладена в методиці аналізу і оцінки ефективності основного виробництва. Для сформулювання результатів вказаної роботи в дисертації пропонуються відповідні форми і математична модель самого аналізу.

Таким чином, розроблений в дисертації та впроваджений у виробництво один з важливих методів управління, яким є економічний аналіз, в тісному зв'язку з такими методами, як облік, контроль в умовах широкої гласності результатів, вперше в практиці промислових підприємств дав змогу активно діяти передіченим засобам у напрямку підвищення ефективності ремонтного виробництва.

2.8. Далі, у дисертації доведено необхідність вдосконалення діючої системи матеріального стимулювання робітників ремонтних служб. Таке рішення пояснюється тим, що діюча система матеріального стимулювання недостатньо націлює ремонтний персонал на підвищення ефективності ремонтного виробництва. В цьому зв'язку, в дисертації були сформульовані основні положення, на підставі яких запропоновано розробляти нові умови преміювання робітників ремонтних служб, в яких показником преміювання прийнято виконання внутріфірменного плану випуску готової кінцевої тварної продукції. Показником, який в нових умовах буде визначати розмір премій, запропоновано величину досягнутих відносин (у розрахунку на 1 карб. товарної продукції) ремонтних витрат порівняно з базовою. При цьому рекомендовано проєктувати шкалу корекції премій, яка має складатися з нульового інтервалу (де премія виплачується в повному обсязі), зони збільшення і зменшення премій. Визнано необхідним особливу увагу звертати на виконання на перших порах основного принципу: наближення можливості одержання ремонтним персоналом максимального додатку до премії (який, до речі, утворюється шляхом економії матеріальних і грошових ресурсів на ремонті) і віддалення умов депреміювання з посліду-

Алгоритм визначення умов досягнення ефективного (зони 3, 4, 5, 6) або неефективного (зони 2, 7, 8, 9) використання ремонтних витрат, розвитку ремонтного виробництва

1. $I_{тп} = I$; $I_{рв} = I$.
2. $I_{тп} > I$; $I_{рв} > I$; $I_{тп} < I_{рв}$.
3. $I_{тп} > I$; $I_{рв} > I$; $I_{тп} > I_{рв}$.
4. $I_{тп} > I$; $I_{рв} < I$; $I_{тп} - I > I - I_{рв}$.
5. $I_{тп} > I$; $I_{рв} < I$; $I_{тп} - I < I - I_{рв}$.
6. $I_{тп} < I$; $I_{рв} < I$; $I_{тп} < I_{рв}$.
7. $I_{тп} < I$; $I_{рв} < I$; $I_{тп} > I_{рв}$.
8. $I_{тп} < I$; $I_{рв} > I$; $I - I_{тп} > I_{рв} - I$.
9. $I_{тп} < I$; $I_{рв} > I$; $I - I_{тп} < I_{рв} - I$.

$$I_{тп} = \frac{\Pi_{t}}{\Pi_0}; \quad I_{рв} = \frac{\Pi_{рв}}{\Pi_0}$$

Умовні позначення:

$I_{тп}$ - індекс товарної продукції; $I_{рв}$ - індекс ремонтних витрат; Π_t , Π_0 - товарна продукція в місяці t і в базовому періодах; $\Pi_{рв}$, Π_0 - показник ремонтних витрат в місяці t і в базовому періодах.

Мал.2.1. Діаграма "Кінцеві результати - ремонтні витрати"

чим ужорстокостям вказаних полсжень. Це необхідно для адаптації робітників ремонтних служб до дії нових умов преміювання.

Таким чином, вперше в практиці виробничо-господарської діяльності промислових підприємств матеріальне стимулювання, яке базується на діловому обліці, аналізі, контролі, адалося підключити до роботи, що направлена на підвищення ефективності ремонтного виробництва.

2.9. В дисертації обгрунтовано і спроектовано організаційну структуру розробленої СУЕРВ. Так, на промислових підприємствах запропоновано створити штаб економіки ремонтів як форму організації управління колегіального типу. До складу штабу рекомендовано залучити робітників управління різних компетенцій: технічного відділу, відділу головного механіка, енергетика, планового відділу, бухгалтерії, відділу праці і заробітної плати тощо. Підготовку управлінських рішень рекомендовано здійснювати на підставі взаємних консультацій з однаковою часткою відповідальності кожного члена штабу за якість прийнятих рішень. Ця організаційна структура була створена як форма участі управлінського і підлеглого персоналу в управлінні і як інформаційний, контролюючий орган, який приймає до впровадження технічні, організаційні, економічні і соціальні заходи. В дисертації описано процедуру роботи штабу.

2.10. І, останнє, після дії перелічених методів з'явилась змога розробити і впровадити ще один - нормування і планування ремонтних витрат на промислових підприємствах. Аналіз показав, що діюча система планування витрат на ремонти основних фондів не в повній мірі сприяє зростанню ефективності ремонтного виробництва. Робота в сфері вдосконалення планування ремонтних ресурсів і витрат була обумовлена створенням і впровадженням нормативів всіх елементів ремонтних витрат на одиницю основної готової кінцевої товарної продукції, які з упевненістю можна назвати робочими, тому що їх розрахунку попереджувало впровадження технічних, організаційних і економічних заходів. Суть такого методу планування, запропонованого в дисертації, полягає в розрахунку річних лімітів ремонтних витрат з помісячним аналізом і одночасно контролем того, що витрачено і буде ще витрачено до кінця року (що планується) в процесі ремонтів основних фондів з обов'язковою економією. В дисертації представлено теоретичне обгрунтування запропонованої методуки і математичну модель норму-

вання і планування необхідних витрат для ремонту. Отже, такий підхід до нормування і планування ремонтних витрат дав змогу цим важливим методам управління економікою діяти в напрямку підвищення ефективності ремонтного виробництва промислових підприємств.

2.11. Після вирішення проблем економіки ремонтного виробництва визнано необхідним в межах представленої дослідження висвітлити актуальні питання фінансування та організації ремонтного виробництва.

В дисертації було доведено, що будь-яка система фінансування і планування, будь-яка організація ремонтних робіт на промислових підприємствах не можуть виявити себе як інструменти підвищення ефективності без СУЕРВ.

2.12. Робота по створенню СУЕРВ одержала логічне завершення, коли функції обліку, нормування, планування, аналізу і контролю, матеріального стимулювання були реалізовані за допомогою засобів обчислювальної техніки. Алгоритм вирішення перелічених задач передбачає підготовку, обробку необхідної інформації і видачу документації, потрібної для прийняття управлінських рішень.

Цілеспрямована композиція розроблених і перелічених раніше способів і інструментів управління була доповнена оснащенням. Після того, як був накопичений досвід роботи ремонтних служб в нових умовах, в дисертації була обґрунтована необхідність цілеспрямованої економічної освіти управлінського персоналу ремонтних служб для вивчення питань теорії та практики управління ефективністю ремонтного виробництва в нових умовах ринкових відносин.

3. ЕКОНОМІКА ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В умовах переходу до ринкових відносин головним оціночним показником є прибуток, досвід, які, в свою чергу, дозволяють сформувати фонди споживання, технічного і соціального розвитку, забезпечити життєдіяльність підприємства, об'єднання в нових умовах господарювання. І чим більша ця величина, тим більш усталений стан підприємства, об'єднання в конкурентній боротьбі ринкових відносин. Максимізація прибутку (доходу) забезпечується зростанням обсягу виробництва, підвищенням ціни, зменшенням всіх ресурсів і витрат, пов'язаних з виробництвом. Якшо перше і друге

не є чимось новим для управлінського персонажу, то останнє - проблематично. Крім того, перший напрямок в умовах будь-якого виробництва стримується обмеженими ресурсами, другий напрямок в умовах ринкових відносин підприємству, об'єднанню (якщо воно не монополісти) непіддадний - ціна підкоряється тільки законам ринку. Останній напрямок - суцільне в руках підприємства, об'єднання. Однак вирішити цю проблему колишніми методами, набором заходів вже не уявляється можливим - потрібна цітна цілісна СУЕВ, яка б об'єднувала в єдине ціле мету, критерій та засоби для досягнення мети. Але, в свою чергу, створення системи потребує розробки теорії і механізму її реалізації. Скажано - справедливе як для основного, так і для допоміжного, в тому числі ремонтного виробництва.

За класичним визначенням ефективність будь-якого виробництва є відношенням витрат до результату. В цьому зв'язку стосовно ремонтного виробництва необхідно теоретично обґрунтувати наступні положення: висвітлити специфіку ремонтних робіт, з'ясувати особливості і економічний зміст ремонтних витрат і методично правильно сформулювати суть результату діяльності ремонтних служб. В представленому дослідженні ці положення розкриті так: специфіка ремонтних робіт полягає в нерівномірному, й мовірносно-му їх характері, а результати ремонтних робіт, які були проведені, скажімо, сьогодні, відчуваться на виробництві довгий проміжок часу, аж до наступного ремонту. В цьому зв'язку і ремонтні витрати нетрадиційні. Віддача ремонтних витрат, які ремонтні служби виконують, образно кажучи, сьогодні, відчуваться підприємством на протязі міжремонтного періоду.

Результатом праці ремонтних служб промислових підприємств не можуть бути відновлені споживні властивості обладнання, номінальний фонд часу роботи машин, механізмів тощо, а тільки готова товарна продукція, тому що тільки остання поєднує в єдину гармонію в процесі виробництва інтереси основного і ремонтного виробництва.

Створення СУЕВ було не самоцілью, а розглядалось у взаємозв'язку з перебудовою всього господарського механізму в промисловості. А розроблені в дисертації положення можуть бути використані для її реалізації як складова частина. В цьому зв'язку спочатку було оцінено стан і тенденції розвитку економіки основного виробництва промислових підприємств. Для цього

пропонувався показник ефективності виробництва промислового підприємства, об'єднання - відношення суми зведених ресурсів (основні фонди, оборотні кошти, трудові ресурси) і витрат (собівартість продукції тощо) до обсягу товарної продукції. Коефіцієнтом зведення ресурсів до витрат було взято відношення величин виплат в бюджет до абсолютної величини промислового потенціалу підприємства, об'єднання. На підставі оцінки зроблені висновки, що за останній час темпи зростання ефективності основного виробництва будіндустрії корпорації "Укрбуд" дещо загальмувалися. Головна причина - відсутність СУЕРВ.

Оцінці ефективності ремонтного виробництва попереджувала розробка показника. Для цього в дисертації були сформульовані вимоги, які мають бути пред'явлені до показника, що проєктується. Така постановка наукового пошуку дозволила зробити висновок, що тільки відношення усіх ремонтних витрат до кінцевої товарної продукції промислового підприємства, об'єднання відповідає сформульованим вимогам. Після оцінки стану і розвитку економіки ремонтного виробництва промислових підприємств будіндустрії корпорації "Укрбуд" в дисертації показано, що ефективність діяльності ремонтних служб за останній час загальмувалася в своєму зростанні у зв'язку з відсутністю СУЕРВ.

Розробку СУЕРВ було розпочато з формулювання мети діяльності ремонтних служб промислових підприємств. Розробка нових методів і функцій системи викликала змінення діючої ідеології обліку ремонтних витрат в тому напрямку, що визнано доцільним окрім традиційних облікових робітників до обліку ремонтних витрат залучити тих, хто безпосередньо експлуатує ремонтні ресурси, зазнає ремонтні витрати. Існуюча тенденція до централізації, згортання за номенклатурою (списування на один рахунок), за часом (один раз у рік), в просторі (в одну "кupu", в цілому по заводу, об'єднанню) обліку ремонтних витрат визнана шкідливою. В дисертації застосовані нові форми і нова організація первинного обліку ремонтних витрат.

Вказана робота по вдосконаленню обліку ремонтних витрат стала методично правильною основою для вдосконалення аналізу і контролю ремонтних витрат, як методів управління. Методика аналізу ефективності використання ремонтних витрат, ефективності ремонтного виробництва в цілому, що запропонована в дисертації, дозволяє дати відповідь на питання: як і наскільки ефективно або

неефективно використовувались ремонтні витрати в цілому, за видами ремонтів, за елементами витрат, за місцем проведення ремонтних робіт, яка ефективність ремонтного виробництва в цілому і в підрозділах підприємства, об'єднання.

Для підвищення ефективності управління економікою ремонтного виробництва промислових підприємств система обліку, аналізу і контролю була доповнена системою матеріального стимулювання. Для цього були розроблені основні положення умов преміювання персоналу ремонтних служб в залежності від виконання внутріфірменного плану виробництва продукції у відповідності з договірними зобов'язаннями і досягнутим рівнем відносних ремонтних витрат.

Організаційною формою функціонування розробленої СУЕРВ було запропоновано штаб економіки ремонтів. В дисертації наведено процедуру його роботи.

Після тривалої дії перелічених інструментів з'явилась можливість теоретично обгрунтувати, розробити і запровадити головні методи - нормування і планування ремонтних витрат. За допомогою розроблених нормативів було запропоновано розраховувати річні ліміти ремонтних витрат як основи помісячного аналізу і контролю того, що витрачено і що належить витратити до кінця року з обов'язковою економією.

В дисертації наведено теоретичне обгрунтування необхідності і можливості створення кожного з перелічених вище методів, описано методикку їх розробки і впровадження на промислових підприємствах, а також представлені математичні моделі їх функціонування. Сама робота по управлінню ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств одержала логічне завершення після того, як до вирішення всіх управлінських задач було притягнуто засоби обчислювальної техніки, алгоритми вирішення вказаних задач передбачає видачу ремонтному персоналу усієї документації, необхідної для управління ефективністю ремонтного виробництва промислових підприємств.

У підсумку дисертації обгрунтовується необхідність організації цілеспрямованого навчання управлінського персоналу ремонтних служб основам теорії і практики вдосконалення управління ефективністю ремонтного виробництва. Впровадження останнього дало змогу одержати вагомий додаток до ефекту дії розробленої системи.

Після виконаного дослідження і впровадження його результ-

татів у виробництво, дійшли до висновку, що для успішного вирішення задач інтенсифікації економіки промисловості необхідно на промислових підприємствах в основному виробництві впроваджувати систему, основні положення якої викладено в дисертації. Це буде сталим фундаментом перебудови господарчого механізму для його функціонування в умовах ринкових відносин.

4. ПЕРЕЛІК ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ РОБІТ, У ЯКИХ ВІДБРАЛЕНІ ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Драгун Л.Н., Соболев В.М., Алмазов В.В. и др. Совершенствование экономического механизма управления ремонтными службами промышленных предприятий. - В кн.: Концентрация производства и совершенствование экономического механизма управления. Тезисы Всесоюзной научной конференции. Л., 1977.

4.2. Драгун Л.Н., Соболев Л.М., Титов А.А. и др. Экономика ремонтных основанных фондов горно-химических предприятий. - Экономика и научная организация труда в химической промышленности. - М.: НИИТЭХИМ, 1978, вып.12. - С.41.

4.3. Драгун Л.Н., Соболев И.В., Титов А.А. и др. Система материального стимулирования инженерно-технических работников ремонтных служб. - Экономика и научная организация труда в химической промышленности. - М.: НИИТЭХИМ, 1979, № 9, С.12.

4.4. Драгун Л.Н., Свинолобов В.А., Соболев И.В. и др. Основные положения системы повышения эффективности затрат на ремонт основных фондов / Металлургическое машиноведение и ремонт оборудования. - М.: Металлургия, 1979, № 6, - С.26.

4.5. Драгун Л.Н., Трофимова С.А., Черутова М.И. и др. Совершенствование планирования, учета и анализа ремонтных затрат / Энергетика и электрификация. Сер. Экономика энерг. строительства. Экспресс-информация, 1982, вып.2. - С.14-19. ИССН.

4.6. Драгун Л.Н., Черутова М.И. Разработка и внедрение системы управления ремонтным производством промышленного предприятия. - В кн.: Проблемы развития отраслевых систем. Тезисы Всесоюзной конференции молодых экономистов и социологов. - Томск: 1982. - С.216-219.

4.7. Драгун Л.Н. Резервы повышения эффективности управления ремонтным производством предприятий стройиндустрии. - Л.: ЛКИ, 1984. - С.116-124.

4.8. Драгун Л.Н., Черутова М.И. Опыт разработки и внедрения системы управления экономикой ремонтного производства промышленных предприятий. - В кн.: Надежность и ремонтпригодность металлургического оборудования. - М.: Металлургия, 1964. - С.20-22.

4.9. Драгун Л.Н., Черутова М.И., Слинкова О.К. Системный подход к управлению экономикой ремонтов предприятий стройиндустрии Братско-Усть-Илимского ТПК. - В кн.: Системный анализ социально-экономических проблем регионального развития. Тезисы III Всесоюзной школы-семинара. - Новосибирск: 1984. - С.203.

4.10. Драгун Л.Н., Черутова М.И., Слинкова О.К. Повышение эффективности управления экономикой ремонтов путем совершенствования системы планирования. В кн.: Проблемы экономики и организации ремонтного производства. Тезисы республиканской научно-технической конференции. - Минск: 1984. - С.31-32.

4.11. Драгун Л.Н., Кабаков В.С., Слинкова О.К. и др. Повышение эффективности ремонтного производства промышленных предприятий путем совершенствования экономических методов управления энерго-ремонтным производством. - Тезисы Всесоюзной школы-семинара. - М.: 1985. - С.41-42.

4.12. Драгун Л.Н., Кабаков В.С., Слинкова О.К. Совершенствование системы управления экономикой ремонтного производства на ГЭС. - В кн.: Экономические методы управления энергоремонтным производством. - Тезисы Всесоюзной школы-семинара. - М.: 1985. - С.23-24.

4.13. Совершенствование управления экономикой ремонтного производства (теория и практика). - Иркутск: Изд. Иркутского университета, 1985. - С.125.

4.14. Драгун Л.Н., Черутова М.И., Кушлин Г.П. и др. Проблемы оценки эффективности и качества ремонтного производства. - В кн.: Экономическое управление качеством продукции и проблемы квалиметрии / Тезисы докладов Всесоюзной конференции. - Устинов: 1986. - С.79-80.

4.15. Драгун Л.Н., Черутова М.И., Кушлин Г.П. и др. Оценка влияния ремонтного производства на эффективность деятельности промышленных предприятий. - В кн.: Развитие ремонтного производства в условиях ускорения научно-технического прогресса / Тезисы докладов. - Челябинск: 1986. - С.40-48.

4.16. Драгун Л.Н., Кушлин Г.П. оценка эффективного развития экономики промышленных предприятий. - В кн.: Региональные резервы

повышения эффективности производства. - Красноярск: КИЛ, 1986. - 124-128.

4.17. Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н. Анализ производственно-хозяйственной деятельности как инструмент управления экономикой предприятия / Новые формы хозяйствования в условиях перехода к рыночным отношениям: Тез докл. Всесоюзной научно-практической конференции - С.Петербург, 1991. - С.203-204.

4.18. Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н. Критерий эффективности производством для новых условий хозяйствования // Экономика строительства. М.: 1991. - № 2. С.67-72.

4.19. Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н., Лев В.В. Планирование ресурсов и затрат в условиях системы управления эффективностью строительного производства // Повышение эффективности и качества строительства в новых условиях хозяйствования: Сб.науч.трудов. - Киев: УМК ВУ, 1992. - С.92-95.

4.20. Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н., Петров С.В. Система управления эффективностью производства при подготовке предприятий стройиндустрии к деятельности в условиях рынка // Пути повышения эффективности строительства в условиях перехода на рыночные отношения: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. - Львов: 1991. - С.53-56.

4.21. Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н., Явор И.Г. Экономический анализ и новые формы хозяйствования // Развитие производственных отношений и становление новых хозяйственных форм: Тез. докл. Респ. конф. - Киев: 1991. - С.92-93.

4.22. Явершина Е.П., Вакульчик Е.М., Драгун Л.Н. Критерий эффективности производства в условиях перехода к рыночным отношениям // Проблеми переходу України до нових ринкових відносин / Тез. докл. науково-практ. конф. - Вінниця: 1993. - С.26-28.

Вакульчик

Підписано до друку обл. вид. арк. 1,75, зам. _____
Тираж 65 прим. Безкоштовно, р-т КВП "ДКЗ", Інд. 320047,
м. Дніпропетровськ, вул. Ударників, 27

AV 57 20

ТЕХНИЧЕСКИЙ ЗАДАНИЕ

На проект разработки

СВЯЗАННАЯ ВЫСОКАЯ ЧИСТОТА

РАЗРАБОТКА МЕТОДОВ
ИДЕНТИФИКАЦИИ
И ИССЛЕДОВАНИЯ КОЛЕБАНИЙ
РОТОРОВ ЦЕНТРОБЕЖНЫХ МАШИН

01.02.86 — динамика, прочность машин,
приборы и аппаратура

АВТОР ГОДАТ

И. КОРЕВНИКОВ по должности УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ
КАУЧЕРС УСЛУЖИВАЮЩИХ ИДП

Классификация

462002

AB 29.489

AB 29.489

Handwritten text at the bottom of the page, including the number 104.